



Cultuurdebat

Verlag vijfde Zelandusdebat gehouden op donderdag 22 november 2012 in Middelburg

Rondleiding Zeeuws Museum

Onder leiding van deskundige gidsen, waaronder directeur Marjan Ruiter, krijgen een veertigtal deelnemers voorafgaande aan het *Zelandusdebat* een rondleiding door het [Zeeuws Museum](#). De tentoonstelling van porselein verzameld door de Zeeuw Willem Bal, de expositie over vlas en de dan nog niet officieel geopende tentoonstelling *Hart voor Veere* werden bekeken en toegelicht. Na de rondleiding werd tijdens de koffie en de sandwiches het gezelschap aangevuld tot een zestigtal deelnemers. Aan het gezelschap werd de film *The Peeker* van Matthias Hoekman voor Stichting Cavak vertoond.



Marjan Ruiter

Na een korte introductie van moderator Bart Groot kon aan het daadwerkelijke debat worden begonnen. Als lijn werd gekozen voor de hoofdthema's uit het Statenvoorstel provinciaal cultuurbeleid 2013-2016 dat op 14 december 2012 aan bod komt tijdens de vergadering van Provinciale Staten.

Film & talentontwikkeling

Trajecten voor talenten? Laten individuen zich in trajecten vatten? Bart Groot geeft het woord aan Rieks Soepenber, cineast en betrokken bij het [Centrum voor AudioVisuele AmateurKunst](#) (Cavak).

“Amateurs en professionals verbinden”

Rieks Soepenber: “Voor iedere kunstvorm moet er op ieder niveau een aanbod zijn. Laagdrempelig aanbod voor de eerste kennismaking. Door langlopende trajecten kun je aan talentontwikkeling doen. Zo bouwen kunstenaars van alle soorten en maten

op alle niveaus contacten op. Een voorbeeld is stichting Cavak, waar jonge aspirant filmmakers zich sterk ontwikkelen en aan hun eigen netwerk bouwen. Amateurkunstenaars en professionele kunstenaars in verbinding met elkaar.”

Bart Groot vraagt naar de rol van de provincie. Moet het gaan om filmen in Zeeland of films laten maken door Zeeuwen? Volgens Rieks Soepenbergh moet het beginnen met filmen door Zeeuwen. Talentontwikkeling.

Wim Scholten is benieuwd naar de reden voor de (tijdelijke) terugkeer van Rieks Soepenbergh naar Zeeland. Rieks Soepenbergh: “Ik ben eerst naar Amsterdam gegaan, maar kom graag in Zeeland. Het is een mooie provincie en scene die hier is spreekt mij erg aan.”

Festivals, podiumkunst & muziek

Bart Groot vraagt aan Willem Kniknie, directeur van [Muziek Podium Zeeland](#), naar hoe het gesteld is met de muzikale diversiteit in Zeeland.

Willem Kniknie: “Diversiteit begint met de muziek zelf. Oude muziek, jazz, modern klassiek, enzovoorts. Waarom zouden Zeeuwen daarvoor helemaal naar Rotterdam of Antwerpen moeten? Diversiteit heeft ook te maken regio’s. Waarom organiseren wij niet meer buiten Walcheren? Een derde diversiteitvorm heeft te maken met de organisatie. Samenwerken is goed. Er wordt gewerkt aan een *Muziekhuis Zeeland*. Daar worden zaken als techniek, financiën en expertise op elkaar afgestemd. Eenheid in veelheid.”



Bart Groot vraagt Willem Kniknie of de grote festivals onder de noemer passieve kunst en cultuur vallen. Willem Kniknie: “Kunst gaat over kwaliteit en kwaliteit kun je in Zeeland realiseren. Dat gaat via de grote festivals en via de kleine programmering.”

“Kwaliteit kun je in Zeeland organiseren”

Gerrit Schoenmakers: “Zou je wanneer de bezuinigingsstok niet achter de deur stond ook tot samenwerking hebben opgeroepen?” Willem Kniknie zegt dat hij dat dan ook zou nastreven. Door samenwerking ga je dubbele boekingen in een relatief klein verzorgingsgebied dat Zeeland is tegen en voorkom je versnippering.

Cultuureducatie

Bart Groot refereert aan de cultuurnota die mede tot doel stelt ‘Grip op en begrip van de samenleving’ te bevorderen en vraagt Hans Reynierse, medeorganisator van [HZCult](#), te reageren op de stelling dat de meerderheid van de studenten nog nooit in contact is gebracht met cultuur.

Hans Reynierse: “De stelling klopt. *HZCult* is nu ook uitgebreid naar ROC Scalda. De HZ-studenten krijgen er een studiepunt voor. De Scaldaleerlingen niet, maar wanneer zij naar de HZ doorstromen kunnen zij alsnog een studiepunt laten verzilveren voor het programma van *HZCult* dat zij tijdens hun ROC-tijd hebben gevolgd. Via *HZCult* komen ze in aanraking met diverse soorten kunst.”

Piet de Nooijer: “Wordt er vooraf of nadien nog wat mee gedaan op school?”



Hans Reynierse: “Ja. De leerlingen van de Pabo hebben bijvoorbeeld een lezing van een kinderboekenschrijver bijgewoond en met hem gediscussieerd. Daar wordt dan in de lessen nadien op teruggekomen. *HZCult* wordt overigens in alle uithoeken van de provincie georganiseerd.”

Uit de zaal wordt opgemerkt dat Zeeland een unieke provincie is op het gebied van cultuureducatie. Via school, evenementen als *Film by the Sea*, side events, enzovoorts wordt jongeren een divers cultuuraanbod voorgeschoteld. Dat moet overeind blijven.

Beeldende kunst

Bart Groot vraagt Leon Riekwel, oud-coördinator [Buro Beeldende Kunst Vlissingen](#), te reageren op de stelling dat de overheid inzake cultuur teveel stuurt en weinig vraag gericht te werk gaat.

Leon Riekwel: “De cultuurnota van de provincie is sturend. Het is fragmentarisch beleid. Cultuurparticipatie moet door het hele leven lopen. Kunstenaars, organisaties en instellingen gaan naar de beleidsprogramma’s toeschrijven. Er wordt bezuinigd, zo ook op de beeldende kunst. Het is verbazend dat veel culturele instellingen hun stellingen op voorhand al hebben betrokken. Het is jammer dat de professionele ‘mensen van de wereld’ niet uit zichzelf tot samenwerking komen. Maak combinaties met particuliere initiatieven, boor internationale contacten aan, enzovoorts.”

“Het gaat niet om bureautjes, maar de inhoud”

Op de vraag van Bart Groot wat de naast subsidieverstrekker de rol van de provincie is antwoordt Leon Riekwel dat geld veel stuurt.

Gerrit Schoenmakers stelt dat er pas in tijden van nood tot samenwerking wordt overgegaan: “Waarom zijn de culturele instellingen zo lamleendig?”

Leon Riekwel: “Met allerlei kunstenaars, instellingen en organisaties heeft Vlissingen samengewerkt en werkt Vlissingen nog steeds samen, maar met de [Vleeshal](#) in Middelburg is dit nooit gelukt. Het gaat niet om de bureautjes, maar om de inhoud. In de [Timmerfabriek](#) bijvoorbeeld zit dynamiek.”

Nico Out: “De *Vleeshal* in Middelburg en de *Timmerfabriek* in Vlissingen zijn diverse locaties.” Waarop Leon Riekwel zegt dat het gaat niet om het elimineren van locaties, maar om aangaan van samenwerking.

Cultureel erfgoed

Bart Groot haalt Wim Scholten, directeur van de [Stichting Cultureel Erfgoed Zeeland](#) (SCEZ), aan die stelt dat cultureel erfgoed maatschappelijk, economisch en cultureel kapitaal is. Bart Groot: “Hoe gaan we dit in Zeeland verzilveren?”

Wim Scholten: “Cultureel erfgoed is breed, divers. Het loopt uiteen van streektalen tot aan gebouwen. Er is tot nu toe veel consensus, maar de bezuinigingen dwingen tot keuzes. Het economisch kapitaal van het cultureel erfgoed is beperkt. Dragende elementen in een streek kunnen gebiedsgericht toerisme bevorderen. De cultuurnota van de provincie Zeeland is geen spetterende nota. Alle ingrediënten zijn er maar de taart moet nog wel gebakken worden.”

“Cultuurnota is geen spetterende nota”

Bart Groot vraagt welke rol regionale media (kunnen) spelen bij het onder de aandacht brengen van cultureel erfgoed.

Wim Scholten: “Regionale media kunnen helpen om het cultureel erfgoed in Zeeland bloot te leggen en dat doen ze ook.”



Uit de zaal wordt opgeworpen dat de letterlijk opnieuw opgeworpen [Staats-Spaanse Linies](#) in Zeeuws-Vlaanderen zonde geld zijn. Volgens Wim Scholten is het alleen al uit toeristisch perspectief succesvol. De lokale VVV's hebben dit goed opgepikt.

PvdA-Statelid Eric Hageman vraagt of er onderzoek is gedaan naar de toeristische aantrekkingskracht van de *Staats-Spaanse Linies*. “Naar de *Staats-Spaanse Linies* niet”, zegt Wim Scholten, “maar landelijk onderzoek naar landschappelijk cultureel erfgoed toont aan dat dit erg wordt gewaardeerd door toeristen.”

Raad voor de Cultuur

Bart Groot vraagt aan Ton Brandenburg, oud-directeur van de [Zeeuwse Bibliotheek](#), wat er gaat gebeuren met het tijdschrift [Ballustrada](#).

Ton Brandenburg: “Het is jammer dat *Ballustrada* wordt wegbezuinigd. Literair gezien eeuwig zonde. De cultuurnota van de provincie rept over een andere rol van de Raad voor de Cultuur. Kwaliteitsoordelen over cultuur horen niet thuis in de politiek en daarom is de Raad voor de Cultuur in het leven geroepen. Is Zeeland te klein voor een Raad voor de Cultuur? In Zeeland werd over een totaal bedrag van € 90.000 beslissingen genomen door de Raad voor de Cultuur. De Raad voor de Cultuur is adviserend en stelt zelf voor om dit geld in de regioarrangementen te steken en om voor verder advies voortaan specialisten te benaderen. Daarmee komen incidentele

projectsubsidies te vervallen en zal men hiervoor bij de bestaande instellingen moeten aankloppen.”

VVD-Statenlid Tobias van Gent: “Wat een gelijkgestemdheid hier. Ik mis de *sense of urgency*. In het regeerakkoord staat dat cultuur geen kerntaak is voor de provincies. Wij zouden ons hier grote zorgen om moeten maken.”

PvdA-gedeputeerde Ben de Reu: “De Randstadoriëntatie is aanleiding geweest om een aantal dingen weg te halen bij de provincies. De open huishouding van de provincies wordt steeds verder ingeperkt. Als dit zo door gaat verwordt de provincie tot een doorgeefluik. De zorgen van Tobias van Gent deel ik.”

Nico Out: “Steden boven de 100.000 inwoners hebben bestaansrecht en de provincies gaan op de schop. Het is nu de tijd om Zeeland te versterken. Behoud kleinschalige diversiteit door juist één vuist te maken. We blijven hangen in de kneuterigheid.”

“Niet blijven hangen in kneuterigheid”

Een vertegenwoordigster van het *Zeeuws Orkest* maakt zich zorgen. Het *Zeeuws Orkest* weet niet waar het aan toe is. Het *Muziekhuis Zeeland* is voorlopig alleen maar een plan en de programmering van het *Zeeuws Orkest* gaat ondertussen gewoon door.



Ben de Reu: “Voor 2013 is er nog niets aan de bijdragen vanuit de provincie veranderd. De Statenleden, instellingen en organisaties ontvangen binnenkort een specificatie van de cultuurgelden toegestuurd.”

Directeur van het *Zeeuws Museum* Marjan Ruiter: “Alle instellingen hebben te maken met de landelijke politieke realiteit. Wij trekken allemaal ons eigen plan. Je bepaalt als culturele instelling zelf hoe je vooruit wilt. Het geld noopt tot overleg, maar het gaat toch vaak ten koste van de inhoud.”

Sluiting

Om 19:00 uur wordt de bijeenkomst beëindigd en de aanwezigen hartelijk bedankt voor hun komst en inbreng.